

Sisdoallu

Láhka geassemánu 12. b. 1987 nr. 56: Sámedikki ja eará sámi vuoigatvuodaid birra (sámeláhka)	3
Kapihtal 1. Dábálaš mearrádusat	3
§ 1-1. Lága ulbmil. Oktavuohta álbmotriektái	3
§ 1-2. Sámediggi.	3
§ 1-3. Sámedikki jahkedieđáhus	3
§ 1-4. Stáhta ruđalaš ovddasvástádus	3
§ 1-5. Sámegielat	3
§ 1-6. Sámi leavga	3
Kapihtal 2. Sámediggi	4
§ 2-1. Sámedikki bargoviidodat ja váldi.	4
§ 2-2. Sámedikkis cealkámuša viežžat.	4
§ 2-3. Válgavuohti, váлгаáigi ja váлгаáigodat.	4
§ 2-4. Válgabiirret ja áirrasjuohku	4
§ 2-5. Jienastanvuoigatvuohta	5
§ 2-6. Sámedikki jienastuslohku	5
§ 2-7. Gean lea vejolaš válljet ja evttohanvuoigatvuohta.	6
§ 2-7 a. (<i>Sihkkojuvvon</i>)	6
§ 2-8. Geatnegasvuohta vuostáváldit válgga, vealtansivat ja geatnegasvuohta boahit čeahkkimii.	7
§ 2-9. Bessejassii beassan ja luohpan váлгаáigodagas.	7
§ 2-10. Válgaeiseváldi.	7
§ 2-11. Lassimearrádusat válgga birra.	7
§ 2-12. Sámedikki hálddahuš, organiseren ja áššemeannudeapmi.	7
§ 2-13. Šiehtadallangiella.	8
§ 2-14. Čeahkkinortnet.	8
§ 2-15. Penšuvdnaortnet	8
Kapihtal 3. Sámegielat	8
§ 3-1. Definišuvnnat	8
§ 3-2. Láhkaásahusaid jorgaleapmi. Dieđáhusat ja skovit	9
§ 3-3. Vuoigatvuohta oažžut vástádusa sámegillii.	9
§ 3-3 a. Dieđihit giellavuoigatvuodaid birra	10
§ 3-4. Duopmostuolut	10
§ 3-4 a. Viessoláigoriidolávdegoddi	11
§ 3-4 b. Politijja- ja áššáskuhtineiseváldi	11

§ 3-4 c. Kriminálafuolahus	11
§ 3-5. Viiddiduvvon vuoigatvuohta atnit sámegiela dearvvasvuoda- ja fuolahusinstitušuvnnain	11
§ 3-6. Oktagaslaš girkobálvalusat.....	12
§ 3-7. Vuoigatvuohta oahppovirgelohpái	12
§ 3-8. Vuoigatvuohta oažžut oahpu sámegielas	12
§ 3-9 Sámegiella gieldda hálddahasas ja álbmotválljen orgánain	12
§ 3-10. Sámi giella- ja kulturfálaldagat.....	13
§ 3-11. Váidin	13
§ 3-12. Sámi giellabarggu organiseren	13
3-13 Gielddaid ja fylkkagielddaid plánen	13
§ 3-14. Rekrutteret bargiid geain lea sámegiellgelbbolašvuohta.....	14
§ 3-15. Láhkaásahusat.....	14
Kapihtal 4 Konsultašuvnnat.....	14
§ 4-1. Áššit main konsulterejuvvo	14
§ 4-2. Vuoigatvuohta konsulterejuvvot.....	15
§ 4-3. Geatnegasvuohta konsulteret.....	15
§ 4-4. Fylkkagielddaid ja gielddaid konsulterengeatnegasvuohta	15
§ 4-5. Dieđihit áššiid birra main sáhttet šaddat konsultašuvnnat.....	15
§ 4-6. Konsultašuvnnaid sisdoallu ja ulbmil	15
§ 4-7. Beavdegirji	16
§ 4-8. Láhkaásahusat.....	16
§ 4-9. Konsultašuvdnanjuolggadusaid rihkkuma váikkuhus	16
§ 4-10. Oktavuohta hálddašanláhki ja eará lágaide	16
Kapihtal 5. Gaskaáigásaš njuolggadusat ja fápmuibohtin.....	16
§ 5-1. Gaskaáigásaš njuolggadusat.....	17
§ 5-2. Fápmuibohtin.	17

Láhka geassemánu 12. b. 1987 nr. 56: Sámedikki ja eará sámi vuoigatvuodaid birra (sámeláhka)

Kapihtal 1. Dábálaš mearrádusat.

§ 1-1. Lága ulbmil. Oktavuohta álbmotriektái

Lága ulbmil lea láhčit diliid nu ahte sámi álbmot Norggas sáhtta sihkkarastit ja ovddidit iežas giela, kultuvrra ja servodateallima.

Láhka gusto daid ráddjemiiguin mat čuvvot [ILO-soahpamušas nr. 169](#) eamiálbmogiid ja čearddalaš álbmogiid hárrái iešmearrideaddji stáhtain. Láhka galgá adnojuvvot álbmotrievtti njuolgadusaid mielde álgoálbmogiid ja veahádagaid birra.

Rievdaduvvon lága bokte geassemánu [11. b. 2021 nr 76](#) (fámus suoidnemánu 1.b. 2021 rájes, [res. mielde geassemánu 11. b. 2021 nr 1870](#))

§ 1-2. Sámediggi

Sámi álbmogis galgá leat iežas riikkaviidosaš sámediggi, masa sámit leat válljen sámiid.

§ 1-3. Sámedikki jahkedieđáhus

Sámedikki jahkedieđáhus sáddejuvvo Gonagassii.

§ 1-4. Stáhta ruđalaš ovddasvástádus

Stáhta gokčá fylkkagielddaid ja gielddaid sierranas goluid sámediggeválggaid oktavuođas.

Gonagas addá láhkaásahusa vuosttaš lađđasa čađaheapmái.

§ 1-5. Sámegielat

Sámegielat ja dárogiella leat ovttárvosaš gielat. Lullisámegiella, julevsámegiella ja davvisámegiella galget leat dásseárvosaččat dárogielain 3. kapihttala mearrádusaid mielde.

Lasihuvvon [lága bokte juovlamánu 21. b. 1990 nr. 78](#), rievdaduvvon [lága bokte geassemánu 9. b. 2023 nr. 28](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. 2024 rájes, [geassemánu 9. b. 2023 res. nr 807](#) mielde)

§ 1-6. Sámi leavga

Sámi leavga lea dat leavga, man 13. Sámekonferánssa dohkkehii borgemánu 15. b. 1986.

Sámediggi sáhtta láhkaásahusa bokte addit dárkilet mearrádusaid sámi leavgga geavaheami birra.

Kapihtal 2. Sámediggi

§ 2-1. Sámedikki bargoviidodat ja váldi

Sámedikki bargoviidodahkii gullet buot áššit mat dikki mielas erenoamážit gullet sámi álbmogii.

Sámediggi sáhtta ieš cegget ja addit cealkámušaid buot iežas bargoviidodagas. Sámediggi sáhtta maidái ieš ovddidit áššiid almmolaš eiseválddiide dahje priváhta ásaheami ja earáide.

Sámediggái sáhtta fápmuduvvot váldi hálldašit juolludusaid, mat juolluduvvojit sámi ulbmiliidda jahkásaš stáhtabušeahta bokte. Departemeanta mearrida njuolggadusaid Sámedikki ekonomijahálldašeapmái. Sámediggi sáhtta mearridit láhkaásahusa doarjagiid juogadeami ja geavaheami birra.

Sámedikkis lea mearridanváldi go nu čuovvu eará láhkamearrádusain dahje eará láhkái lea nu mearriduvvon.

Rievdaduvvon lágaid bokte [guovvamánu 28 .b. 1997 nr. 18](#), [geassemánu 9. b. 2023 nr. 28](#) (fámuš ođđajagemánu 1. b. 2024 rájes [geassemánu 9.b. 2023 nr. 807 res. mieldi](#)).

§ 2-2. Sámedikkis cealkámuša viežžat

Eará almmolaš ásaheami berrejit Sámediggái addit vejolašvuoda iežas oainnu čilget ovdal go mearridit maidege áššiin mat gullet Sámedikki bargoviidodahkii.

§ 2-3. Válgavuohki, váлгаáigi ja váлгаáigodat

Sámediggeváлга lea njuolggováлга.

Váлга lágíduvvo gorrelohkoválgan go válgabiirres leat eanet dohkkehuvvon listtut go okta. Muđui lágíduvvo váлга eanetlohkoválgan.

Váлга lea seamma beaivvi go stuoradiggeváлга. Suohkaniin gos leat unnit go 30 olbmo jienastuslogus sáhtta sámediggeválggas dušše ovddalgihtii jienastit.

Sámediggi válljejuvvo njealji jahkái háválassii. Váлгаáigodat álgá golgotmánu vuosttas beaivvi válgajagis.

Rievdaduvvon lága bokte [geassemánu 27. b. 2008 nr. 51](#)

§ 2-4. Válgabiirret ja áirrasjuohku

Sámediggái válljejuvvojit lahtut ja várrelahtut čuovvovaš válgabiirriin:

1. Nuortaguovllu válgabiire/Østre valgkrets: Máttá-Várjjat giella, Unjárgga giella, Čáhcesullo giella, Vardø kommune, Båtsfjord kommune, Deanu giella, Berlevåg kommune, Davvesiidda giella ja Gamvik kommune Finnmark fylke

2. Ávjovári válgabiire /Ávjovári valgkrets: Kárášjoga gielda, Guovdageainnu suohkan ja Porsáŋggu gielda Finnmárkku fylkkas
3. Davveguovllu válgabiire/Nordre valgkrets: Nordkapp kommune, Måsøy kommune, Hámmerfeastta suohkan, Álttá suohkan, Hasvik kommune ja Láhpi suohkan Finnmárkku fylkkas ja Skjervøy kommune Romssa fylkkas, Návuona suohkan ja Ráissa suohkan Romssa fylkkas
4. Gáisequovllu válgabiire/Gáisi valgkrets: Gáivuona suohkan, Omasvuona suohkan, Ivgu suohkan, Gálssá suohkan, Tromsø kommune, Balsfjord kommune, Målselv kommune, Beardu suohkan, Senja kommune ja Sørreisa kommune Romssa fylkkas
5. Viestarmera válggabijrra/Viesttarmeara válgabiire/Vesthavet valgkrets: Dyrøy kommune ja Salangen kommune, Loabága suohkan, Rivttága suohkan, Dielddanuori suohkan, Ibestad kommune, Hársttáid suohkan ja Kvæfjord kommune Romssa fylkkas ja Saltdal kommune, Báiddára suohkan ja Meløy kommune ja daid rájes davás Nordlánda fylkkas
6. Áarjel-Saepmie veeljemegievlie/Sørsamisk valgkrets: Raanen tjjelte ja Rødøy kommune ja daid rájes lulás Nordlánda fylkkas, Tröndelagen fylhke, Surnadal kommune ja Sunndal kommune Møre og Romsdal fylkkas ja Engerdal kommune, Rendalen kommune, Os kommune, Tolga kommune, Tynset kommune ja Folldal kommune Innlandet fylkkas
7. Lulli-Norgga válgabiire/Sør-Norge valgkrets: dat gielddat Møre ja Romsdal ja Innlandet fylkkain mat eai gula 6. válgabiirii, ja fylkkat Vestland, Rogaland, Agder, Telemark, Buskerud, Vestfold, Akershus, Østfold ja ja Oslo.

Sámediggái galget válljejuvvot 39 áirasa. Guđege válgabiirii juhkkjuvvojit vuossu guokte áirasa. Dasto juhkkjuvvojit loahppa 25 áirasa gorálaččat válgabiirriide jienastuslogu vuodul dan juohkinvuogi mielde, mii lea mearriduvvon válgalága § 11-3 goalmát ja njealljád laddasis. Lulli-Norgga válgabiirii ii galgga dattetge juohkit eanet áirasiid, go maid válgabiire livččii ožžon, jos buot 39 áirasa livčče juhkkjuvvon gorálaččat válgabiirriid gaskka.

Gonagas mearrida lálkkaásahusain dárkilet njuolggadusaid áirrasjuogu ja evttohasaid válljema birra.

Rievdaduvvon lágaid bokte [geassemánu 1. b. 2001 nr. 29](#) (fámus [geassemánu 1. b. 2001 rájes res. nr. 625](#) mielde), [cuoŋománu 15. b. 2005 nr. 19](#), [geassemánu 27. b. 2008 nr. 51](#), [geassemánu 23. b. 2020 nr. 114](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. 2021 rájes res. [mielde geassemánu 23. b. 2020 nr. 1286](#)), [geassemánu 16. b. 2023 nr. 62](#) (fámus miessemánu 1. b. 2024 rájes, [res. mielde njukčamánu 22. b. 2024 nr. 553](#)).

§ 2-5. Jienastanvuoigatvuohta

Vuoigatvuohta jienastit sámediggeválggas lea buohkain geain lea jienastanvuoigatvuohta gielddastivrraválggain biirres, ja guđet válgabeaivvi leat Sámedikki jienastuslogus biirres (gč. § 2-6).

Rievdaduvvon lága bokte [geassemánu 27. b. 2008 nr. 51](#).

§ 2-6. Sámedikki jienastuslohku

Buohkat geat duođastit ahte sii atnet iežaset sápmelažžan, ja geain lea juogo

- a. sámegiella ruovttugiellan, dahje
- b. lea dahje lea leamaš váhnen, áhkku/áddjá dahje máttaráhkku/máttaráddjá geas lea sámegiella ruovttugiellan, dahje
- c. lea mánná persovdnii gii čuožžu dahje lea čužžon jienastuslogus, sáhttet gáibidit iežaset čálihuuvvot Sámedikki jienastuslohkui

Galgá váldit oktavuoda Sámedikkiin go áigu gáibidit čálihuuvvot Sámedikki jienastuslohkui.

Sámediggi ráhkada Sámedikki jienastuslogu álbmotregistara, manemus válgga sámi jienastuslogu ja čáliheiid ja sihkkumiid gáibádusaid vuodul mat leat bohtán manemus válgaáigodagas. Sámedikki jienastuslohku galgá ráhkaduvvot suohkaniid vuodul.

Go persovdna lea čálihuuvvon Sámedikki jienastuslohkui, de sáhtá dat registrerejuvvot álbmotregistarii. Dát registreren galgá leat olámuttos dušše dan eisevárdái mas lea ovddasvástádus čadahit sámediggeválgga, dahje go Sámediggi dan lea mieđihan.

Sámedikki jienastuslogu sáhtá EDB bokte čállit.

Rievdaduvvon lágaid bokte [guovvamánu 28. b. 1997 nr. 18](#), [miessemánu 14. b. 2004 nr. 26](#) ja [geassemánu 27. b. 2008 nr 51](#).

§ 2-7. Gean lea vejolaš válljet ja evttohanvuoigatvuohta

Sámediggái lea vejolaš válljet juohkehačča guhte lea čállojuvvon Sámedikki jienastuslohkui válgabiirres. Guđet galget válljejuvvot, fertejit dasto vel leat čállojuvvon álbmotregistarii biirre ássin válgabeaivve. Sámedikki hálldahusa bargiid ii leat dattetge vejolaš válljet.

Buohkain geat leat čállojuvvon Sámedikki jienastuslohkui biirres, lea evttohanvuoigatvuohta. Evttohuuvvon válgalisttu fertejit vuolláičállán unnimustá vihttanuppelohkái sápmelačča geain lea evttohanvuoigatvuohta.

Joavku, bellodat dahje sullasaš ovtastus sáhtá ohcat Sámedikkis registrerejuvvot dihto bellodatnamain. Registrerengáibádusa mielde galget leat vuolláičállagat unnimus 200 olmos geain lea jienastan- ja evttohanvuoigatvuohta Sámediggeválggain. Registrerenmearrádusa ii sáhte váidit. Gonagas sáhtá addit dárkilet mearrádusaid registrereneavttuid ja registrerenvuogi birra.

Rievdaduvvon lágaid bokte [guovvamánu 28. b. 1997 nr. 18](#) ja [geassemánu 27 b. 2008 nr. 51](#).

§ 2-7 a. (Sihkkjuuvvon)

Lasihuuvvon lága bokte [juovlamánu 18. b. 2020 nr. 152](#), sihkkjuuvvon lága bokte [juovlamánu 18. b. 2020 nr. 152](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. 2022 rájes).

§ 2-8. Geatnegasvuohta vuostávdit válgga, vealtansivat ja geatnegasvuohta boahtit čoahkkimii

Buohkain geaid lea vuoigatvuohta válljet Sámediggái, lea geatnegasvuohta dohkkehit iežaset válljejuvvot, jos eai beasaš bessejassii nuppi lađđasa njuolggadusaid mielde.

Vuoigatvuohta gáibidit iežas bessejassii válljejumis, lea buohkain guđet

- a. leat deavdán 60 jagi ovdalgo válgajahki nohká, dahje
- b. guđet leat doaibman Sámedikki miellahttun maŋimuš njeallje jagi, dahje
- c. Sámedikki válgalávdegoddái duođaštit ahte sii eai sáhte doaimmahit iežaset geatnegasvuođaid Sámedikki miellahttun almmá badjelmearálaš váttisvuođaid haga.

Olmmoš, gii lea válljejuvvon lahttun Sámediggái dahje Sámedikki namahan orgánii, lea geatnegas oassálastit Sámedikki dahje guoskevaš orgána čoahkkimiin, jus sus ii leat gustojeaddji viibu.

Bargis lea vuoigatvuohta oažžut friija barggus nu guhká go lea dárbblaš geatnegasvuođaid geažil, mat sus leat Sámedikkis dahje orgánas, masa son lea namahuvvon lahttun.

Rievdaduvvon lágaid bokte [guovvamánu 28. b. 1997 nr. 18](#) , [geassemánu 1. b. 2001 nr.29](#) (fámus geassemánu 1. b. 2001 rájes [res. mielde geassemánu 1. b. 2001. nr. 625](#))

§ 2-9. Bessejassii beassan ja luohpan válgaáigodagas

Sámedikki miellahtut guđet eai nagat doaimmahit iežaset geatnegasvuođaid almmá badjelmearálaš váttisvuođaid haga, sáhtta Sámediggi sin ohcamiid vuođul luoitit bessejassii muhtun áigái dahje juo válgaáigodaga lohppii.

Miellahtut guđet manahit jienastanvuoigatvuođaset Vuodđolága § 53 mielde, dahje guđet virgáduvvojit Sámedikki hálddahussii, guđdet Sámedikki válgaáigodaga lohppii.

Rievdaduvvon lága bokte [geassemánu 16 b. 2023 nr. 62](#) (fámus miessemánu 1. b. rájes 2024. [res. mielde njukčamánu 22. b. 2024 nr. 553](#)).

§ 2-10. Válgaieševáldi

Sámediggi lea Sámediggeválggaid bajimus válgaieševáldi.

§ 2-11. Lassimearrádusat válgga birra

Gonagas addá lassimearrádusaid sámediggeválgga birra.

§ 2-12. Sámedikki hálddahus, organiseren ja áššemeannudeapmi

Sámedikkis galgá leat sierra hálddahus. Sámediggi virgáda olbmuid hálddahusa virggiide.

Sámedikki virgáibiddjojuvvon bargit galget leat láhkamearrádusaid vuollásaččat, mat gustojit stáhta virgeolbmuide nu guhkás go dat heive.

Sámediggi sáhttá cegget stivrraid, ráðiid dahje lávdegottiid, maid Sámediggi gávnnaha ulbmillažžan ja, jus eará ii boađe ovdan, fápmudit válddi dáidda.

Mearridanváldi §§ 2-9, 2-10 ja 2-14 mielde ii sáhte fápmuduvvot earáide.

Ovttaskasmearrádus maid Sámedikki nammadan stivrrat, ráđit dahje lávdegottit leat dahkan, sáhttet hálldahuslága mearrádusaid mielde váidojuvvot Sámediggái dahje sierra váiddanammagoddái, man Sámediggi lea nammadan.

Rievdaduvvon lága bokte [guovvamánu 28. b. 1997 nr.18](#).

§ 2-13. Šiehtadallangiella

Sámedikki čoahkkimiin lea buohkain vuoigatvuohta sámástit dahje dárustit iežaset dáhtu mielde.

§ 2-14. Čoahkkinortnet

Sámediggi mearrida Sámedikki čoahkkingohččumiid vuogi ja bargoortnegiid.

§ 2-15. Penšuvdnaortnet

Sámedikki miellahtuin, geat leat luohtámušdoaimmas ollesáiggis, lea vuoigatvuohta penšuvdnii sierra penšuvdnaortnega mielde. Gonagas sáhttá lálkaásahusas mearridit, ahte maiddái Sámedikki eará miellahtuin galgá leat vuoigatvuohta penšuvdnii.

Gonagas addá dárkilet lálkaásahusa penšuvdnavuoigatvuođaid birra ja penšuvdnaortnega čađaheami birra.

Lasihuvvon lágaid bokte [geassemánu 15. b. 2001 nr. 69](#), ja bajilčála rievdaduvvon lága bokte [geassemánu 9. b. 2023 nr. 28](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. 2024 rájes res. mielde [geassemánu 9 b. 2023 nr. 807](#)).

Kapihtal 3. Sámegielat

Lasihuvvon lága bokte juovlamánu 21. b. 1990 nr. 78, bajilčála rievdaduvvon lágas [geassemánu 9. b. 2023 nr. 28](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. rájes 2024 [res. mielde geassemánu 9. b 2023 nr. 807](#)).

§ 3-1. Definišuvnnat

Dán kapihttalis oaivvilduvvo:

- Sámegielaid hálddašanguovlluin: gielddat/suohkanat juhkkjuvvon kategoriijaide giellaovdánahttinsuohkanat, giellaealáškahttinsuohkanat ja giellamovttiidahttinsuohkanat, ja fylkkagielddat, maid Gonagas lálkaásahusa bokte lea mearridan galget gullat sámegielaid hálddašanguvlui.
- almmolaš orgánain: juohke stáhta ja gieldda/suohkana orgána mas bálvalanguovlun ollásit dahje muhtin muddui lea giella/suohkan mii gullá sámegielaid hálddašanguvlui, ja fylkkagielddat maid Gonagas lálkaásahusa bokte lea mearridan galget gullat sámegielaid hálddašanguvlui.

Lasihuvvon lága bokte [juovlamánu 21. b. 1990 nr. 78](#), rievdaduvvon lágaid bokte [geassemánu 17. b. 2005 nr. 99](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. 2006 rájes [res. mieldge geassemánu 17. b. 2005 nr. 656](#)), res. mieldge [geassemánu 9. b. 2023 nr. 28](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. 2024 rájes ja [res. mieldge geassemánu 9. b. 2023 nr. 807](#)).

§ 3-2. Láhkaásahusaid jorgaleapmi. Diedáhusat ja skovit

Láгат ja láhkaásahusat maidda oppa dahje oassi sámi álbmogis lea erenoamáš beroštupmi, galgá dat departemeanta jorgalit sámegielaide, mas lea ovddasvástádus lága dahje láhkaásahusa hárrái. Gielddain ja fylkkagielddain lea ovddasvástádus sámegielaide jorgalit báikkálaš láhkaásahusaid, maidda oppa dahje olles sámi álbmogis lea erenoamáš beroštupmi.

Diedáhusat almmolaš orgánain mat galget olles álbmogii dahje osiide álbmogis sámegielaid hálddašanguovllus, galget leat sihke sámegillii ja dárogillii. Ovddasvástádus lea dan orgánas mii almmuha diedáhusa.

Báberskovit ja digitála skovit mat galget adnot almmolaš orgánii sámegielaid hálddašanguovllus galget leat sihke sámegillii ja dárogillii. Dát liikká ii guoskka riikkaviidosas orgánaide. Ovddasvástádus lea dan orgánas mii ráhkada skovi.

Almmolaš orgána galgá árvvoštallat guđe sámegillii dahje guđiid sámegielaide galgá jorgaluvvot. Árvvoštallamis galgá vuhtii váldot geaidda dieđut leat jurddašuvvon ja man birra dieđut leat.

Lasihuvvon lága bokte [juovlamánu 21. b. 1990 nr. 78](#), rievdaduvvon lága bokte [geassemánu 9. b. 2023 nr. 28](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. rájes 2024 [res. mieldge geassemánu 9. b. 2023 nr. 807](#)).

§ 3-3. Vuoigatvuohta oažžut vástádusa sámegillii.

Son gii sámegillii váldá oktavuodá giellaovdánahttinsuohkaniin, giellaealáskahttinsuohkaniin dahje fylkkagielddain sámegielaid hálddašanguovllus, lea vuoigatvuohta oažžut čálalaš vástádusa sámegillii. Seamma guoská go čálalaččat váldá oktavuodá stáhta orgánain mas lea giellaovdánahttinsuohkan dahje giellaealáskahttinsuohkan iežas bálvalanguovlun.

Sus gii njálmmálaččat váldá oktavuodá giellaovdánahttinsuohkaniin, lea vuoigatvuohta seammás oažžut njálmmálaš vástádusa sámegillii. Seamma guoská go njálmmálaččat váldá oktavuodá sámegillii fylkkagieldda bátnedivššohagain dahje báikkálaš stáhta orgánain, mas lea giellaovdánahttinsuohkan iežas bálvalanguovlun. Dát ii dattetge gusto go njálmmálaččat váldojuvvo oktavuodá almmolaš virgeolbmui guhte lea doaibmamin eará sajis go orgána kantuvrras.

Sus gii njálmmálaččat váldá oktavuodá giellaealáskahttinsuohkaniin, lea vuoigatvuohta oažžut njálmmálaš vástádusa sámegillii. Seamma guoská go njálmmálaččat váldá oktavuodá sámegillii fylkkagieldda bátnedivššohagain dahje báikkálaš stáhta orgánain, mas lea giellaealáskahttinsuohkan iežas bálvalanguovlun. Dát ii dattetge gusto go njálmmálaččat váldojuvvo oktavuodá almmolaš virgeolbmui guhte lea doaibmamin eará sajis go orgána kantuvrras.

Juohke ovttas lea vuoigatvuohta oažžut vástádusa dan sámegillii dahje sámegielaide mii adno/mat adnojit ja mas lea árbevirolaš geográfalaš gullevašvuohta almmolaš orgána bálvalusguvlui.

Vuoigatvuohta oažžut vástádusa sámegillii ii gusto almmolaš orgánaide mat leat riikkaviidosáččat jus eará ii boađe ovdan Gonagasa mearridan láhkaásahusas.

Lasihuvvon lága bokte [juovlamánu 21. b. 1990 nr. 78](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. 1993 rájes), rievdaduvvon lága bokte [geassemánu 9. b. 2023 nr. 28](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. 2024 rájes [res. mielde geassemánu 9. b. 2023 nr. 807](#)).

§ 3-3 a. Diedihit giellavuoigatvuođaid birra

Almmolaš orgánat maidda gustojit §§ 3-3, 3-4, 3-4 a, 3-4 b ja 3-5 mearrádusat, galget aktiivvalaččat diedihit vuoigatvuođa birra geavahit sámegiela.

Lasihuvvon lága bokte [geassemánu 9. b. 2023 nr. 28](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. 2024 rájes [res. mielde geassemánu 9. b. 2023 nr. 807](#)).

§ 3-4. Duopmostuolut

Duopmostuoluid várás main lea ámmátbiire mii ollásit dahje muhtun muddui gokčá sámegielaid hálddašanguovllu, gustojit lassin čuovvovaš njuolggadusat sámegiela anu birra:

1. Juohkehaččas lea vuoigatvuohta sámegillii ovddidit proseassačállosiid oktan čuvvosiiguin, čálalaš duođaštusaid dahje eará čálalaš oktavuodaváldimiid sámegillii. Jos duopmostuollu áigu vuostebeallái gaskkustit oktavuodaváldimiid, de doaimmaha dat jorgaleami dárogillii. Jorgaleamis lea vejolaš vealtat jus vuostebealli miehtá dasa.
2. Juohkehaččas lea vuoigatvuohta njálmmálaččat váldit oktavuoda duopmostuoluin jos diggeláгат addet vejolašvuođa váldit oktavuoda njálmmálaččat dan sajis go čálalaččat. Jos duopmostuollu lea geatnegahttojuvvon čálalaččat vurket oktavuodaváldima, de sáhtta olmmoš, gii váldá oktavuoda, gáibidit ahte čállojuvvo sámegillii. Dákkár gáibádus ii rihko mange áigemeari. Čuoggá 1. nubbi ja goalmát cealkagat gustojit seamma láhkái dás.
3. Juohkehaččas lea vuoigatvuohta sámástit diggešiehtadallamiin. Jos muhtun guhte ii máhte sámegiela, lea šiehtadallamiin mielde, de adnojuvvo dulka gean diggi lea nammadan dahje dohkkehan.
4. Go áššái gulli bealli dan gáibida, de sáhtta rievtti jodiheaddji mearridit ahte šiehtadallangiella lea sámegiella. 3. čuoggá nubbi cealkka gusto seamma láhkái dás.
5. Jos sámegiella lea šiehtadallangiellan, de sáhtta rievtti jodiheaddji mearridit ahte maiddái diggegirji čállojuvvo sámegillii. Duopmostuollu doaimmaha jorgaleami dárogillii.
6. Duopmostuollu fuolaha ahte diggegirjjit mat leat čállojuvvon dárogillii, jorgaluvvojit sámegillii go áššái gulli bealli nu gáibida. Dákkár gáibádus ii rihko mange áigemeari.

Lasihuvvon lága bokte [juovlamánu 21. b. 1990 nr. 78](#), rievdaduvvon lágaid bokte [geassemánu 20. b. 2003 nr. 45](#) (fámus suoidnemánu 1. b. 2003, res. mielde [geassemánu 20. b. 2003 nr. 712](#)), [geassemánu 17. b. 2005, nr. 90](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. 2008, res. mielde [ođđajagemánu 26. b. 2007 nr. 88](#)),

rievdadus rievdaduvvon lága bokte [ođđajagemánu 26. b. 2007, nr.3](#), ja rievdaduvvon lága bokte [geassemánu 9.b. 2023 nr. 28](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. 2024 rájes [res. mielde geassemánu 9. b. 2023 nr. 807](#)).

§ 3-4 a. Viessoláigoriidolávdegoddi

§ 3-4 vuosttaš lađđasa nr. 1 ja nr. 2 njuolggadusat gustojit maidái Viessoláigoriidolávdegotti hárrái. § 3-4 vuosttaš lađđasa nr. 3 ja nr. 4 njuolggadusat gustojit dan muddui go heivejit áššiin mat gieđahallojuvvojit dahje soabahallojuvvojit njálmmálaččat Viessoláigoriidolávdegottis. Viessoláigoriidolávdegoddi galgá fuolahit ahte mearrádusat dahje soahpamušat mat leat čállojuvvon dárogillii, jorgaluvvojit sámegillii go okta bealálaš dan gáibida. Jorgalangoluid hárrái gusto riektedivatlága § 2 nuppi lađđasa goalmát cealkka.

Lasihuvvon lága bokte [geassemánu 9.b. 2023 nr. 28](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. 2024 rájes [res. mielde geassemánu 9. b. 2023 nr. 807](#)).

§ 3-4 b. Politiija- ja áššáskuhttineiseváldi

Politiija- ja áššáskuhttineiseválddi várás mas lea bálvalanguovlu mii ollásit dahje muhtun muddui gokčá sámegielaid hálddašanguovllu, gustojit lassin čuovvovaš njuolggadusat sámegiela anu birra:

1. Juohkehaččas lea vuoigatvuohta sámasıt dutkangažadeamis orgána kantuvrras.
2. Juohkehaččas lea vuoigatvuohta sámasıt njálmmálaš váidima ja riektegaskaoami mearrideami oktavuodas.

Lasihuvvon lága bokte [geassemánu 9.b. 2023 nr. 28](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. 2024 rájes [res. mielde geassemánu 9. b. 2023 nr. 807](#)).

§ 3-4 c. Kriminálafulahus

Romssa ja Finnmárkku kriminálafulahusaid institušuvnnain gustojit lassin čuovvovaš njuolggadusat sámegiela anu birra:

1. Giddagasas čohkkájeddjiin lea vuoigatvuohta sámasıt njálmmálaš riektegaskaoami ovddideamis giddagasa ovddasvástideaddjai.
2. Giddagasas čohkkájeddjiin lea vuoigatvuohta sámasıt gaskaneaset ja lagamuččaideasetguin.
3. § 3-5 gusto seamma láhkái giddagasas čohkkájeddjiid várás.

Lasihuvvon lága bokte [geassemánu 9.b. 2023 nr. 28](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. 2024 rájes [res. mielde geassemánu 9. b. 2023 nr. 807](#)).

§ 3-5. Viiddiduvvon vuoigatvuohta atnit sámegiela dearvvasvuoda- ja fuolahusinstitušuvnnain

Sus guhte háliida sámegiela atnit fuolahan dihtii beroštumiidis almmolaš dearvvasvuoda- ja fuolahusinstitušuvnnain ja mánáidsuodjalusinstitušuvnnain

giellaovdánahttinsuohkaniin ja giellaealáskahttinsuohkaniin, lea vuoigatvuohta oažžut bálvalusa sámegillii.

Vuoigatvuohta ii gusto riikkaviidosaš almmolaš dearvvašvuoda- ja fuolahusinstitušuvnnain ja mánáidsuodjalusinstitušuvnnain, jus eará ii boađe ovdan Gonagasa mearridan lánkaásahusas.

Lasihuvvon lága bokte [juovlamánu 21. b. 1990 nr. 78](#), rievdaduvvon lága bokte [geassemánu 9.b. 2023 nr. 28](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. 2024 rájes [res. mielde geassemánu 9. b. 2023 nr. 807](#)).

§ 3-6. Oktagaslaš girkobálvalusat

Juohkehaččas lea vuoigatvuohta sámegillii oažžut oktagaslaš girkobálvalusaid Norgga girku searvegottiin giellaovdánahttinsuohkaniin ja giellaealáskahttinsuohkaniin.

Lasihuvvon lága bokte [juovlamánu 21. b. 1990 nr. 78](#), rievdaduvvon lága bokte [geassemánu 9.b. 2023 nr. 28](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. 2024 rájes [res. mielde geassemánu 9. b. 2023 nr. 807](#)).

§ 3-7. Vuoigatvuohta oahppovirgelohpái

Almmolaš orgánaid bargiin lea vuoigatvuohta oažžut bálkáhuvvon virgelobi háhkan dihtii alcceseaset sámegielmáhtu, jus orgána dárbbáša dakkár gelbbolašvuoda. Lea vejolaš eaktudit ahte vuoigatvuohta geatnegahtta bargi joatkit orgánas bargat dihto áiggi manjá oahpu.

Lasihuvvon lága bokte [juovlamánu 21. b. 1990 nr. 78](#), rievdaduvvon lága bokte [geassemánu 9.b. 2023 nr. 28](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. 2024 rájes [res. mielde geassemánu 9. b. 2023 nr. 807](#)).

§ 3-8. Vuoigatvuohta oažžut oahpu sámegielas

Juohkehaččas lea vuoigatvuohta oažžut oahpu sámegielas. Gonagas sáhtta addit dárkilet njuolggadusaid dán mearrádusa čađaheami birra.

Vuođđoskuvlla ja joatkkaskuvlla sámegiela ja sámegillii oahpaheami várás gustojit njuolggadusat mat leat vuođđoskuvlalágas ja joatkkaoahpahuslágas (oahpahuslágas), ja njuolggadusat mat leat ásehuvvon dáid lágaid olis.

Lasihuvvon lága bokte [juovlamánu 21. b. 1990 nr. 78](#). Rievdaduvvon lágaid [bokte suoidnemánu 17. b. 1998 nr. 61](#) (fámus borgemánu 1. b. 1999 rájes, res. mielde [skábmamánu 27. b. 1998 nr. 1096](#)), ja [geassemánu 9.b. 2023 nr. 30](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. 2024 rájes res. mielde [miessemánu 31. b. 2024 nr. 1028](#)).

§ 3-9 Sámegiella gieldda hálddahusas ja álbmotválljen orgánain

Giellaovdánahttinsuohkaniin galgá sámegiella leat dásseárvosaš dárogielain siskkáldasat gieldda hálddahusas ja gielddastivrras. Gielddastivra sáhtta ieš mearridit ahte sámegiella galgá leat dásálaga dárogielain eará álbmotválljen orgánain, earret njuolga válljejuvvon gielddaoasselávdegottiin ja gielddaidgaskasaš álbmotválljen orgánain.

Eará gielddain sáhtta gielddastivra ieš mearridit ahte sámegiella galgá leat dásálaga dárogielain olles ja dahje osiin gieldda siskkáldas hálddahusas, ja álbmotválljen orgánain

earret njuolga válljejuvvon gielddaoasselávdegottiin ja gielddaidgaskasaš álbmotválljen orgánain.

Lasihuvvon lága bokte [juovlamánu 21. b. 1990 nr. 78](#), rievdaduvvon lága bokte [geassemánu 9. b. 2023 nr. 28](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. 2024 rájes [res. mielde geassemánu 9. b. 2023 nr. 807](#)).

§ 3-10. Sámi giella- ja kulturfálaldagat

Giellaovdánahttinsuohkanat galget doaimmahit sámi giella- ja kulturfálaldagaid mánaide, nuoraide ja vuorasiidda.

Lasihuvvon lága bokte [juovlamánu 21. b. 1990 nr. 78](#), rievdaduvvon lága bokte [geassemánu 9. b. 2023 nr. 28](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. 2024 rájes [res. mielde geassemánu 9. b. 2023 nr. 807](#)).

§ 3-11. Váidin

Jos almmolaš orgána ii čuovo dán kapihttala mearrádusaid, de sáhtta son geasa ášši njuolga guoská, váidit dan orgánii mii lea njuolga bajábealde dan orgána masa váidda guoská. Stáhtahálldašeaddji lea ásašus masa váidojuvvo go váidda guoská gieldda dahje fylkkagieldda orgánii.

Maiddá riikkaviidosaš sámi organisašuvnnain ja riikkaviidosaš almmolaš orgánain main leat doaimmat main lea erenoamáš mearkkašupmi oppa sámi álbmogii dahje osiide sámi álbmogis, lea vuoigatvuohta váidit dakkár áššiin. Nu lea maiddá áššiin mat eai guoskka njulgestaga ovttaskas olbmui.

Lasihuvvon lága bokte [juovlamánu 21. b. 1990 nr. 78](#), rievdaduvvon lága bokte miessemánu 7. b. 2021 nr. 34 (fámus geassemánu 1. b. 2021 rájes, [res. mielde miessemánu 7. b. 2021, nr. 1416](#)).

§ 3-12. Sámi giellabarggu organiseren

Sámediggi galgá bargat dan ovdii ahte sámegiella suodjaluvvo ja ovddiduvvo Norggas.

Sámediggi juolluda ruđa gielddaide ja fylkkagielddaide dán kapihttala njuolggadusaid čađaheapmái.

Lasihuvvon lága bokte [juovlamánu 21. b. 1990 nr. 78](#), rievdaduvvon lága bokte [juovlamánu 13. b. 2002 nr. 81](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. 2003 rájes, [res. mielde juovlamánu 13. b. 2002 nr. 1394](#)), ja lága bokte [geassemánu 9. b. 2023 nr. 28](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. 2024 rájes [res. mielde geassemánu 9. b. 2023 nr. 807](#)).

3-13 Gielddaid ja fylkkagielddaid plánen

Fylkkagielddat ja gielddat sámegielaid hálddašanguovllus galget digaštallat hástalusaid sámegiela hárrái regiovnnaš plánastrategiijas ja gieldda plánastrategiijas, gč. [plána- ja huksenlága §§ 7-1 ja 10-1](#). Bajitdási mihttomearit sámegielaid nannema hárrái galget mearriduvvot regionála plánas [plána- ja huksenlága § 8-1](#) mielde. Gielda galgá mearridit iežas mihttomeriid sámegiela nannema hárrái temáhtalaš gielddaoasseplánas

dahje gielddaplána servodatoasis, gč. plána- ja huksenlága [§ 11-1 goalmát ladđasa](#) ja [§ 11-2](#).

Lasihuvvon lága bokte [geassemánu 9.b. 2023 nr. 28](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. 2024 rájes [res. mieldes geassemánu 9. b. 2023 nr. 807](#)).

§ 3-14. Rekrutteret bargiid geain lea sámegielgelbbolašvuohta

Gielddat, fylkkagielddat ja stáhta almmolaš orgánat mat dárbbasit bargiid, geain lea sámegielgelbbolašvuohta vai sáhttet iežaset barggu doaimmahit, sáhttet deattuhit sámegielmáhtu sávahahtti dahje dárbbaslaš gelbbolašvuohtan go almmuhit virggiid.

Lasihuvvon lága bokte [geassemánu 9.b. 2023 nr. 28](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. 2024 rájes [res. mieldes geassemánu 9. b. 2023 nr. 807](#)).

§ 3-15. Láhkaásahusat

Gonagas mearrida láchkaásahusa bokte guđet gielddat ja fylkkagielddat galget gullat sámegielaid hálddašanguvlui ja guđet gielddat galget rehkenastojuvvot leat giellaovdánahttinsuohkanat, giellaealáškahttinsuohkanat ja giellamovttiidahttinsuohkanat.

Gonagas sáhtta mearridit láchkaásahusa dan birra ahte dán kapihttala mearrádusat maiddá galget ollásit dahje muhtin muddui gustot eará stáhtalaš almmolaš orgánaide, fylkkagielddaid ovtadagaide dahje priváhta riektesubjeavttaide go dat dahket ovttaskamearrádusaid dahje ráhkadit láchkaásahusa stáhta, fylkkagieldda dahje gieldda olis.

Lasihuvvon lága bokte [geassemánu 9.b. 2023 nr. 28](#) (fámus ođđajagemánu 1. b. 2024 rájes [res. mieldes geassemánu 9. b. 2023 nr. 807](#)).

Kapihtal 4 Konsultašuvnnat

- 0 Kapihtal lea lasihuvvon lága bokte [geassemánu 11. b. 2021 nr. 76](#) (fámus suoidnemánu 1. b. 2021 rájes, [res. mieldes geassemánu 11. b. 2021 nr. 1870](#)).

§ 4-1. Áššit main konsulterejuvvo

Mearrádusat dán kapihttalis gustojit lágaide, láchkaásahusaide ja eará mearrádusaide dahje doaibmajuiide mat sáhttet njuolga váikkuhit sámi beroštumiid. Mearrádusat eai gusto stáhtabušehtti guoskevaš áššiide.

Mearrádusat dán kapihttalis eai gusto oppalaš áššiide mat rehkenastojuvvojit váikkuhit olles servodaga ovtta láchái.

Áššiin mat gusket sámi kultuvra luondduvuđđosii, gustojit dán kapihttala mearrádusat doaibmajuiide ja mearrádusaide mat plánejuvvojit čađahuvvot árbevirolaš sámi guovlluin, dahje mat sáhttet váikkuhit sámi ávnnaslaš kulturdoaimmaid árbevirolaš sámi guovlluin.

Dán kapihttala mearrádusat eai gusto Sámediggái áššiin main Sámedikkis lea vuosttaldanvejolašvuohta [plána- ja huksenlága § 5-4](#) olis.

Lasihuvvon lága bokte [geassemánu 11. b. 2021 nr. 76](#) (fámus suoidnemánu 1. b. 2021 rájes,

res. mielde [geassemánu 11. b. 2021 nr. 1870](#)).

§ 4-2. Vuoigatvuohta konsulterejuvvot

Áššiin namuhuvvon §:s 4-1, lea Sámedikkis ja eará guoskevaš sámi beroštumiid ovddasteddjiin vuoigatvuohta konsulterejuvvot.

Lasihuvvon lága bokte [geassemánu 11. b. 2021 nr. 76](#) (fámus suoidnemánu 1. b. 2021 rájes, res. mielde [geassemánu 11. b. 2021 nr. 1870](#)).

§ 4-3. Geatnegasvuohta konsulteret

Dáin lea geatnegasvuohta konsulteret dán kapihttala mearrádusaid mielde

- a. ráđđehus, departemeanttat, direktoráhtat ja eará vuollásaš doaimmahagat
- b. stáhta doaimmahagat ja priváhta riektesubjeavttat go doaimmahit válddi stáhta ovddas.

Lasihuvvon lága bokte [geassemánu 11. b. 2021 nr. 76](#) (fámus suoidnemánu 1. b. 2021 rájes, res. mielde [geassemánu 11. b. 2021 nr. 1870](#)).

§ 4-4. Fylkkagielddaid ja gielddaid konsulterengeatnegasvuohta

Fylkkagielddain ja gielddain lea geatnegasvuohta konsulteret guoskevaš sámi beroštumiid ovddasteddjiid áššiin báikkálaš láhkaásahusaid hárrái ja eará mearrádusaid dahje doaibmajuid hárrái mat sáhttet njuolga váikkuhit sámi beroštumiid.

Muđui gustojit dán kapihttala mearrádusat dan muddui go heivejit.

Lasihuvvon lága bokte [geassemánu 11. b. 2021 nr. 76](#) (fámus suoidnemánu 1. b. 2021 rájes, res. mielde [geassemánu 11. b. 2021 nr. 1870](#)).

§ 4-5. Diedihit áššiid birra main sáhttet šaddat konsultašuvnnat

Dat geas lea konsulterengeatnegasvuohta, galgá diedihit Sámediggái ja earáide geain lea riekti konsulterejuvvot áššiid birra main sáhttet šaddat konsultašuvnnat, gč. § 4-1. Jus ii leat diedihuvvon, de sáhtta Sámediggi ieš bivdit konsultašuvnnaid dákkár áššiin.

Sámediggi ja earát geain lea riekti konsulterejuvvot galget govtolaš áiggi sisa vástidit dáhttot go sii konsultašuvnnaid guoskevaš áššis. Sámediggi sáhtta maiddáid ovddidit iežas oainnu das ahte berrejit go earát go Sámediggi konsulterejuvvot áššis.

Lasihuvvon lága bokte [geassemánu 11. b. 2021 nr. 76](#) (fámus suoidnemánu 1. b. 2021 rájes, res. mielde [geassemánu 11. b. 2021 nr. 1870](#)).

§ 4-6. Konsultašuvnnaid sisdoallu ja ulbmil

Konsultašuvnnat galget čađahuvvot vuoiggalaš jáhkuin ja dainna ulbmiliin ahte olahit ovttaoaivilvuoda. Orgána mas lea konsulterengeatnegasvuohta, galgá addit dievaslaš dieđuid relevánta beliin buot dásiin ášši gieđahallamis.

Konsultašuvnnat galget álgit nu árrat ahte áššebeliin lea duohta vejolašvuohta olahit ovttaoaivilvuoda mearrádusa hárrái.

Konsultašuvnnat eai galgga loahpahuvvot nu guhká go áššebealit jáhkket ahte lea vejolaš olahit ovttaoaivilvuoda áššis.

Lasihuvvon lága bokte [geassemánu 11. b. 2021 nr. 76](#) (fámus suoidnemánu 1. b. 2021 rájes, res. mielde [geassemánu 11. b. 2021 nr. 1870](#)).

§ 4-7. Beavdegirji

Konsultašuvnnain galgá čállojuvvot beavdegirji. Beavdegirji galgá čilget ášši sisdoalu, áššebeliid árvvoštallamiid ja oaiviliid ja ášši konklusuvnnaid. Galgá čielgasit boahtit ovdan lea go ovttaoaivilvuota olahuvvon.

Sámi bealálačča árvvoštallamat áššis galget čuovvut ášši fárus gitta loahpalaš mearrádusa rádjái.

Lasihuvvon lága bokte [geassemánu 11. b. 2021 nr. 76](#) (fámus suoidnemánu 1. b. 2021 rájes, res. mielde [geassemánu 11. b. 2021 nr. 1870](#)).

§ 4-8. Láhkaásahusat

Gonagas sáhtá addit láhkaásahusa mas leat dárkilet mearrádusat dan birra geas lea vuoigatvuohta konsulterejuvvot ja geas lea geatnegasvuohta konsulteret, ja §:s 4-3 namuhuvvon orgánaid ja riektesubjeavttaid konsulterenčadahaemi birra.

Lasihuvvon lága bokte [geassemánu 11. b. 2021 nr. 76](#) (fámus suoidnemánu 1. b. 2021 rájes, res. mielde [geassemánu 11. b. 2021 nr. 1870](#)).

§ 4-9. Konsultašuvdnanjuolggadusaid rihkkuma váikkuhus

Dán kapihtala konsultašuvdnanjuolggadusaid rihkkun sáhtá leat vuodđun dasa ahte mearrádus lea lágaheapme dábálaš hálddašanrievttálaš prinsihpaid mielde.

Lasihuvvon lága bokte [geassemánu 11. b. 2021 nr. 76](#) (fámus suoidnemánu 1. b. 2021 rájes, res. mielde [geassemánu 11. b. 2021 nr. 1870](#)).

§ 4-10. Oktavuohta hálddašanláhkii ja eará lágaide

Lassin dán lága njulggadusaide konsultašuvnnaid birra gustojit maiddá [hálddašanlága](#) áššemeannudannjuolggadusat ja eará lágaid mearrádusat sámi beroštumiid birra, daid ráddjemiiguin mat čuvvot § 4-1 njealját lađđasis.

Lasihuvvon lága bokte [geassemánu 11. b. 2021 nr. 76](#) (fámus suoidnemánu 1. b. 2021 rájes, res. mielde [geassemánu 11. b. 2021 nr. 1870](#)).

Kapihtal 5. Gaskaáigásaš njulggadusat ja fápmuiboahтин.

Rievdaduvvon [lágaid bokte juovlamánu 21. b. 1990 nr. 78](#), ovdalaš kapihtal 3, [geassemánu 11. b. 2021 nr. 76](#) (fámus suoidnemánu 1. b. 2021 rájes, [res. mielde geassemánu 11. b. 2021 nr. 1870](#)), ovdalaš kapihtal 4.

§ 5-1. Gaskaáigásaš njuolggadusat.

Sámediggi joatká Norgga sámeráđi sajis. Sámediggi loaiddasta visot daidda doaimmaide, vuoigatvuodaide ja geatnegasvuodaide mat ledje Norgga sámeráđis.

Gonagas addá njuolggadusaid Sámedikki čoahkkingohččuma ja doaibmaortnega birra. Dát njuolggadusat gustojit dasságo Sámediggi mearrida čoahkkinortnega § 2-1 vuodul.

Rievdaduvvon lágaid [bokte juovlamánu 21. b. 1990 nr 78](#) (ovdalaš § 3-1), [geassemánu 11. b. 2021 nr 76](#) (fámus suoidnemánu 1. b. 2021 rájes, res. mielde [geassemánu 11. b. 2021 nr 1870](#), ovdalaš § 4-1).

§ 5-2. Fápmuiboahhtin.

Láhka boahhtá fápmui dan rájes go Gonagas¹ mearrida.

Rievdaduvvon lágaid bokte [juovlamánu 21. b. 1990 nr 78](#) (ovdalaš § 3-2), [geassemánu 11. b. 2021 nr 76](#) (fámus suoidnemánu 1. b. 2021 rájes, res. mielde [geassemánu 11. b. 2021 nr 1870](#), ovdalaš § 4-2).

¹ Guovvamánu 24. b. 1989 rájes, res. mielde guovvamánu 24. b. 1989, nr. 101.